

HATÁRTALANUL PROGRAM

1. nap: 2019. szeptember 23.

Salgótarjától ÉNy-ra Somoskőújfalunál léptük át a magyar-szlovák határt. Szlovákiában először a Fülek nevű településre látogattunk el. A 11.000 főt számláló város magyar többségű, ahol a szlovák anyanyelvűek kisebbségben élnek. A város nevének eredetére több magyarázat is létezik, az egyik legenda szerint várát egy *Fulkó* nevű rablólovag építtette, róla kapta a nevét. Fulkó kedvese minél szebb akart lenni, annál több gazemberséget követett el miatta a lovag. Rabolt, fosztogatott, végül hamis pénzt is veretett. Reggeltől estig verték a hamis pénzt a vár mély pincéjében. A jó Béla király, amikor fülébe jutott a lovag viselt dolgainak híre. Magához rendelte Székesfehérvárra, hogy az ország nagyjai előtt feleljen tetteiért. „Halld tehát ítéletemet: Mivel hogy bűnödöt megvallottad s megbántad, azt parancsolom, hogy mához két hétre meztelenre vetkőzve, ruha nélkül vívj meg egy páncélos vitézzel.” A bajvívásra nem került sor, mert a lovag jobbnak látta kereket oldani.

Ellátogattunk a településen működő Mocsáry Lajos Alapiskolába, ahol megtudtuk, hogy az iskola szlovák- és magyartanítási nyelvű alapiskolák közé tartozik. 1992. szeptember 1-én Krisztián Elemér igazgató megnyitotta az új iskola első tanítási évét nyolc szlovák és három magyar osztállyal. A névadó ünnepségre 2003. január 17-én került sor. Ennek keretében felavatták az iskola falán Mocsáry Lajos emléktábláját. Az igazgatónő vezetett körbe minket az épületben, közben betekinthettünk az osztálytermekbe, megnézhattük a dekorációkat helyek a cigányság kulturális életét mutatják be. Az iskola 9 évfolyamos, 9 alsó 9 felső tagozatos osztállyal, több mint 300 tanulóval működik. Ma már külön, a közelében található egy szlovák tannyelvű intézmény, mellyel közösen használják az ebédlőt, és az udvart.

Az iskolalátogatást követően megtekintettük a település egyik híres nevezetességét, az egykori vulkán lekopott bazaltperemére épült középkori várat, mely a város közepén áll. Történészek szerint a 12. században a mai vár helyén már fából készült erődítmény állt, a várat úgy emlegetik, mint amelyik átvészelte a tatárjárást. Egy 1246. január 10-én kelt királyi oklevélben szerepelt először Fülek, annak kapcsán, hogy a várat és tartozékait IV. Béla elkobozta akkori garázdálkodó urától, a Kacsics nemzetségbeli *Folkustól* (Fulkó) lovagtól. – De ezt a történetet már ismerjük.

A Füleki vár makettje:

A várost elhagyva legközelebb a Dogszina nevű település után a hegytetőn lévő kilátónál álltunk meg, és tartottunk egy kis pihenőt. A kilátóhoz hosszú kanyargós szerpentin vezetett. Útközben a földekre telepített napelemek sokasága mellett haladt el buszunk. Az idegenvezetőnk elmondta, hogy nincs, aki megművelje a földeket, ezért újabban így, napenergia előállításával hasznosítják a területeket.

Az esti szállásunk az egykori bányásztelepülésen Stratenán volt. A falut a 17. században bányászok alapították, hiszen határában kobaltot, nikkelt, rezet bányásztak.

A vacsorát követően egy közös esti sétán vettünk részt, mielőtt álomra hajtottuk volna fejünket a fantasztikusan jó szálláshelyünkön.

2. nap: 2019. szeptember 24.

Ébredést követően reggelire nagyon finom virslivel kínáltak bennünket. A reggeli elfogyasztását követően felvettük az úticsomagot és elindultunk Sáros várához. A várhoz vezető meredek utat meg kellett mászni, de megérte, hiszen fentről csodálatos panoráma tárult elénk.

A hely érdekessége, hogy itt fogták el II. Rákóczi Ferencet és hurcolták a bécsújhelyi börtönbe. A habsburg fogságból felesége a bécsújhelyi parancsnok, Gottfried Lehmann kapitány segédletével 1701. november 7-éről 8-ára virradó éjjel, dragonyosruhában sikeresen megszöktette. Lehmann bátor tettéért életével fizetett: a császáriak megkínózták, lefejezték, majd testét felnégyelték.

Következő úticélunk Eperjes volt. A monda szerint a mai Eperjest II. (Vak) Béla alapította 1132-ben és a környéken jellemző fán termő eperről nevezte el. A régészeti feltárások szerint a város mai helyén már a 8. században szláv település állt. A település érdekessége, hogy Szlovákia harmadik legnagyobb városa, lakóinak száma közel 100.000 fő.

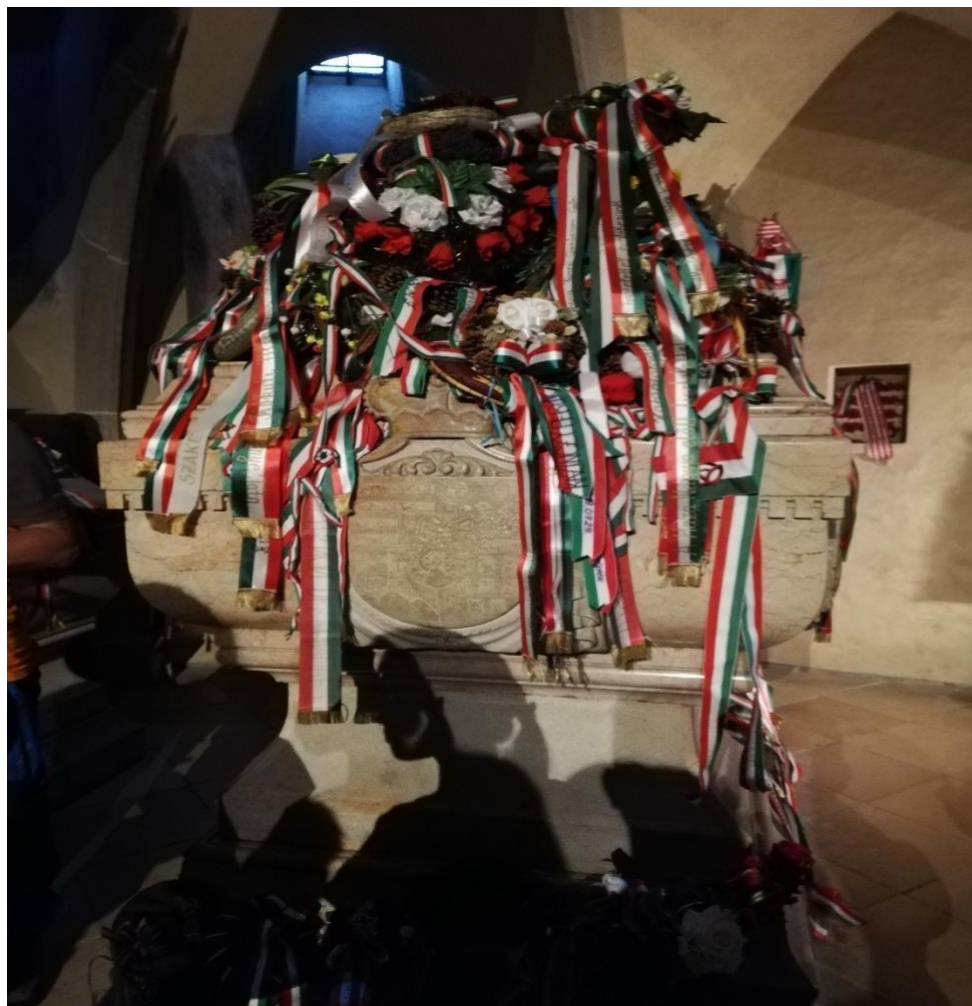

Ellátogattunk a település főterére, ahol megcsodálhattuk központi jellegzetességét a gótikus építésű, búcsújáráshelyként nyilvántartott Szent Miklós-dómot. A templomot 1330-ban kezdték építeni, de csak 1515-ben fejezték be. Szárnyas főoltára 1490-ből való, jellegzetes tornya 1750 körül épült.

Mozgalmas napunk következő állomása Kassa volt, ahol megtekintettük a Rákóczi-emlékhelyet, azaz a Rodostói házat. Az épület annak a háznak a másolata, ahol a fejedelem 1720 és 1735 között száműzetésben élt, és halt meg.

II. Rákóczi Ferenc újratemetésére 1906. október 29-én került sor a Szent Erzsébet-főszékesegyházban. A sírhelynél leróttuk kegyeletünket, elénekeltük a himnuszt és elhelyeztük a megemlékezés koszorúját.

A nap hátralevő részében szabadprogram várt ránk, ami azt jelentette, hogy elmentünk a hely plázába „shopingolni”, röpké 40 percben.

3. nap: 2019. szeptember 25.

Esős reggelre ébredtünk, de az „égiek” kegyesek voltak hozzánk, mire Késmárkra értünk az eső elállt. A településen két evangélikus templom áll egymás szomszédságában.

A kisebb, szerényebb, népi barokk stílusú evangélikus templom az ótemplom vagy más néven, fatemplom. Kívülről vakolt, csak belépve szembesülünk azzal a ténnyel, hogy faépülettel van dolgunk. A Szentháromság tiszteletére emelt, eredeti állapotában látható fatemplomban napjainkban is evangélikus istentiszteleteket tartanak. Építéséhez hozzájárult egész Észak-Európa minden protestáns vallású hívője, a svéd és a dán király azonban nem volt hajlandó ilyen célra gyűjtést rendezni országában. A hagyomány szerint az építkezésben részt vettek svéd tengerészek, akik emléket is hagytak maguk után: a belső tér tetőszerkezete egy felborított hajóra hasonlít, és a kerek ablakok is hajóra

emlékeztetnek. 2008 óta ez az evangélikus templom Szlovákia épített kulturális világörökségének részét képezi.

A nagyobb, feltűnőbb, újabb épület a 19. században épült. Vörös kupoláját jól látni a város körüli dombokról. A szintén vörös színű harangtorony is ehhez az épülethez tartozik. Magyar szempontból nevezetessége, hogy itt található Thököly Imre sírja. Fejet hajtottunk Thököly Imre szarkofágja előtt (épp a mai napon volt a születésnapja 1657. szeptember 25., Késmárk, Szlovákia), és megemlékezésünk jeleként koszorút helyeztünk el emlékére, majd közösen elénekeltük a Szózatot.

Kirándulásunk következő állomása Lőcse. Ez Eperjestől 40 km-re, nyugatra, a Lőcse patak völgyében található kis városka. Nevét természetesen arról a patakról kapta, melynek partján fekszik. Sok látnivaló van a turistacsalogató városban. Mi elsőként a városházát tekintettük meg. A régi városháza a 15. században épült gótikus stílusban, ami 1550-ben leégett, 1615-ben mai árkádos formájában építették át. Végleges formáját 1893 és 1895 között Schulek Frigyes tervei alapján nyerte el. Ma a Szepesi Múzeum működik benne. Harangtornya 1651-ben épült.

A városháza bejárását követően megtekintettük a főtéren elhelyezett szégyenketrecet, melybe egykoron az arra „érdemes” nőket zárták.

Ezen a napon is volt szabadprogram, gyakorlatilag 40 percet kaptunk arra, hogy valami vásárfiával térjünk haza.

A szabadprogram után felkerestük a Mária kegyhelyet. A lócsei Mária-hegyen található Mária-templom a legrégebbi búcsújáró hely Kelet-Szlovákiában. 1247-ben építették itt az első kápolnát, amelyet a szepességi hívő lakosság hálájának kifejezéséeként emeltetett a tatár támadások (1241 – 1242) elleni megmenekülésért. Szűz Mária templomát a ferencesek építették a 14. század elején, majd a jezsuitáké lett. 1671-ben belsejét megújították. Jelentős dátum a hely történetében 1984. január 26-a, amikor is II. János Pál pápa a templomnak a Basilica minor (kisebb bazilika) címet adományozta.

A nap során következő állomása Szepes vára volt. Lőcsétől 15 km-re-keletre áll Szepesvárálja falu mellett. A környék fölé mintegy 200 méterrel magasodó mészkősziklára épült. A vár 4 hektáros (41 426 m²) kiterjedésével Közép-Európa egyik legnagyobb vára. A vár 1993 óta az UNESCO világörökség részét képezi. A toronyból belátjuk a Szepesség nagy részét, jó időben a Magas-Tátra csúcsai is látszanak. A vár környékén kényelmes tanösvény nyolc megállóhelyén ismerkedhetünk a táji természeti és történelmi érdekességeivel.

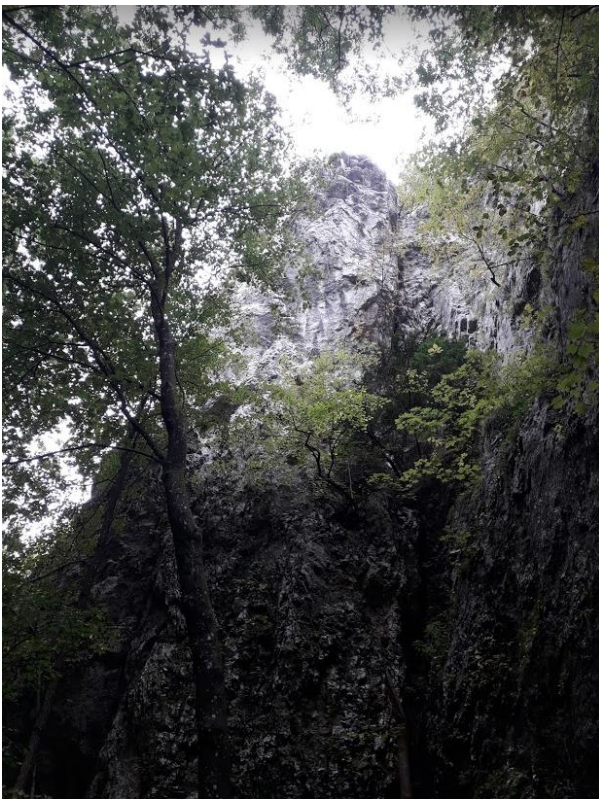

A szállásra visszafelé vezető úton megnéztünk egy travertint. A travertin a részben biogén eredetű üledékes kőzet neve, amelyet kalcium-karbonát-lerakódások képeznek, és gyakran építkezésein használt díszkőként használják, mind külső, mind belső szempontból. A mészkőből álló karszterületekben a szénsavas víz feloldja a kőzetet, így a kalcium-karbonát oldott állapotban lesz jelen az oldatban, ami a hasadékok és barlangok kialakulásának alapvető oka. Ám ez az oldott ásványi anyag később különböző formációkban lerakódik, kicsapódik, így alakulnak ki az ismert cseppkövek és sztalagmitok is.

4. nap: 2019. szeptember 26.

Ezen a napon a Szádelői-völgybe látogattunk el. A völgyben egy 10 km-es túrán vettünk részt. Ez a jellegzetes, 3 km hosszú karsztvölgy a Felsőhegy és a Szádelői-fennsík között terül el. A szurdokvölgy a Szár-patak erőteljes eróziós hatására keletkezett. Helyenként csak 10 m széles, mészkőfalai a 300 méteres magasságot is elérik. A szurdokvölgy elejét Mennyei-kapunak nevezik, itt található a Cukorsüveg nevű sziklacsúcs. A Szádelő-völgy egy alig érintett tájegységet képez, barlangjaiban felfedezett régészeti leletek az ókorról értékes adatokat szolgáltatottak az utókor számára.

Utunk során következő állomásaként meglátogattuk az Andrassy-mauzóleumot. A szecessziós stílusban épült síremlék a krasznahorkai vár tövében található. A különlegesen szép Andrassy-mauzóleumot, müncheni művészekkel, 1904-ben építtette Krasznahorka ura, Andrassy Dénes felesége, Franciska számára. Az épület építéséhez a világ különböző márványbányáiból szállították a legjobb minőségű anyagot. A bejárat fölött hatalmas dombormű látható az Andrassyak címerével. A belső teret két márványból faragott szarkofág uralja, rajta a házaspár: Hablawetz Franciska és Andrassy Dénes portréja. Az épület előtt gróf Andrassy Dénesné márványszobra, a mauzóleum parkjában a család kedvenc tacskójának bronzszobra látható.

Ahogy említettem a síremlék a krasznahorkai vár tövében található. A következő helyszín csakis Krasznahorka híres vára lehetett. A várat csak kívülről tudtuk megnézni, hiszen felújítás alatt áll. A felújításra azért került sor, mert 2012. március 10-én, - alig egy évvel az előző felújítás után - igen súlyos mértékben leégett. Az eset úgy következett be, hogy a vár alatti területen két, alig tízesztendős gyerek cigarettázás közben véletlenül felgyújtotta a füves domboldalt, a lángok pedig átterjedtek a várra.

5. nap: 2019. szeptember 27.

A reggeli elfogyasztását követően Rozsnyót gyalogosan vettük közelebből szemügyre. A kisváros római katolikus püspöki székhely. Neve a német rózsaliget szóból származik. Területe már az őskorban lakott hely volt, ahol megtalálták az újkőkor, a bronzkor és a vaskor emlékeit is. A bányászvárost német telepések alapították a 13. században.

Nagyon vártuk már, hogy eljussunk a kirándulásunk utolsó helyszínére, hiszen az végére már mindenki nagyon fáradtnak érezte magát. A helyszín a Gombaszögi-cseppkőbarlang volt. A barlangot 1951-ben fedezték fel rozsnyói önkéntes barlangkutatók. A barlang a Szlovák Karszt Nemzeti Parkban található, Rozsnyó és Pelsőc között fekvő Szalóc község Gombaszög településrészén. Egyike azoknak a barlangoknak, amelyek az Aggteleki-karszt és a Szlovák-karszt barlangjai részeként a Világörökség részei. A Gombaszögi-barlang 1525 m hosszú folyóvizes forrásbarlang. A barlang egyedülálló vékony szalmacseppköveivel tűnik ki, amelyek 3 m hosszúságot is elérnek. A barlang léghőmérséklete 9,0 - 9,4 °C, relatív páratartalma 95 - 97%. Az idegenvezetőtől megtudtuk, hogy a cseppkövek átlagosan 10 év alatt 1mm-t nőnek.

Az idegenvezetést követően buszra szálltunk és Magyarország felé vettük az irányt. Az út hosszú és fárasztó volt, de megérte, mert hatalmas élményekkel lettünk gazdagabbak.

Aszófő, 2019. október 3.

Sümegei Máté